

ВОДЗЫЎ

на дысертацыйнае даследаванне С.М. Бітчанкі
«Эвалюцыя вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі на ўзроўнях пачатковай і сярэдняй адукацыі ў XIX – пачатку XX ст.», прадстаўленае на атрыманне вучонай ступені кандыдата педагагічных навук па спецыяльнасці 13.00.01 – агульная педагагіка, гісторыя педагагікі і адукацыі

Дысертацыя ўяўляе сабой кваліфікаваную навуковую работу, самастойна падрыхтаваную на высокім навуковым узроўні. Прадметам навуковага даследавання з’яўляюцца канцэптuallyна-ідэалагічны, структурна-зместавы і навукова-метадычны кампаненты эвалюцыі вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі на ўзроўнях пачатковай і сярэдняй адукацыі ў Расійскай імперыі ў XIX – пачатку XX ст., якія пры сваёй рэалізацыі ўвасобіліся ў дыдактычным канструяванні вобразаў гістарычнага мінулага Беларусі.

Варта адзначыць, што асновай дысертацыйнага даследавання стала навукова-даследчая дзейнасць дысертанта па вывучэнні гісторыі айчыннай адукацыі ў ДУА «Акадэмія паслядыпломнай адукацыі» у 2015–2020 гг., вынікам якой з’яўляецца стварэнне музея «Вучэбная кніга ў гісторыі адукацыі». Канцэптuallyнае афармленне і арганізацыя зместавага напаўнення дадзенага музея сталі практычным увасабленнем вынікаў дысертацыі з наглядным адлюстраваннем зместавай і структурнай эвалюцыі вучэбнай літаратуры. Музей як адукацыйная прастора з’яўляецца інфармацыйнай крыніцай і сродкам далучэння слухачоў праграм павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі да гісторыка-педагагічнай спадчыны Беларусі.

Актуальнасць выбранай даследчыкам праблематыкі абумоўлена палажэннямі сучаснай гістарычнай палітыкі ў Рэспубліцы Беларусь, накіраванымі ў тым ліку на навукова-метадычнае забеспячэнне працэсу падрыхтоўкі вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі з улікам пераемнасці з папярэднім гістарычным вопытам. У прыватнасці, вызначаны асаблівасці дыдактычнага канструявання зместу вучэбна-гістарычнай літаратуры па гісторыі Беларусі для пачатковай і сярэдняй школы ў XIX – пачатку XX ст. і метадычнага забеспячэння працэсу навучання, што мэтазгодна ўлічыць у працэсе падрыхтоўкі сучаснага пакалення вучэбных дапаможнікаў.

Навізна даследавання заключаецца ў тым, што на аснове аналізу шырокага кола крыніц і сучаснага асэнсавання ролі вучэбнага гістарычнага кнігавыдання аўтар выявіў зместавую і структурную эвалюцыю вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі на ўзроўнях пачатковай і сярэдняй адукацыі ў XIX – пачатку XX ст. у Расійскай імперыі з улікам уплыву яе афіцыйнай дзяржаўнай ідэалогіі і адукацыйнай палітыкі. Ахарактарызаваны этапы канцэптuallyзацыі ідэалагічных асноў выкладання гісторыі Беларусі ў адпаведнасці з патрабаваннямі Міністэрства народнай асветы Расійскай імперыі і практыка-арыентаванымі поглядамі прадстаўнікоў педагагічнага супольніцтва Расійскай імперыі ў XIX – пачатку XX ст. наконт выхаваўчай ролі школьнай вучэбнай літаратуры па айчыннай гісторыі.

Мэтапалаганне, палажэнні, якія выносяцца на абарону, высновы дысертацыі суадносяцца паміж сабой.

Лічу мэтазгодным рэкамендаваць дысертацыйнае даследаванне С.М. Бітчанкі «Эвалюцыя вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі на ўзроўнях пачатковай і сярэдняй адукацыі ў XIX – пачатку XX ст.» да прадстаўлення на абарону.

Бітчанка Сяргей Міхайлавіч заслугоўвае прысуджэння вучонай ступені кандыдата педагогічных навук па спецыяльнасці 13.00.01 – агульная педагогіка, гісторыя педагогікі і адукацыі за:

– стварэнне мадэлі гісторыка-педагогічнага вывучэння працэсу эвалюцыі школьнай вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі для вучняў беларускіх губерняў Расійскай імперыі ў XIX – пачатку XX ст. з тэарэтычным вызначэннем яе ролі ў фарміраванні асноў нацыянальнай самасвядомасці вучняў – уладжэнцаў Беларусі.

– вызначэнне і сутнасную характарыстыку этапаў канцэптуалізацыі ідэалагічных асноў выкладання гісторыі Беларусі ва ўмовах дзяржаўнай палітыкі Расійскай імперыі ў галіне школьнай гістарычнай адукацыі;

– выяўленне асаблівасцей дыдактычнага канструявання зместу школьнай вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі для вучняў беларускіх губерняў Расійскай імперыі ў XIX – пачатку XX ст. праз характарыстыку вобразаў гістарычнага мінулага Беларусі.

– канкрэтызацыю навукова-педагогічных і вучэбна-метадычных асноў стварэння школьнай вучэбнай літаратуры па гісторыі Беларусі для вучняў беларускіх губерняў у адпаведнасці з дасягненнямі педагогічнай навукі.

Навуковы кіраўнік,
Старшыня Пастаяннай камісіі
Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага
сходу Рэспублікі Беларусь
па адукацыі, культуры і навуцы,
член-карэспандэнт НАН Беларусі
доктар гістарычных навук, прафесар

Г.А.Марзалюк